

slag til Lov om Tillæg til den nævnte Lov af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje.

Den vigtigste af de Ændringer, her foreslaas, er den, at den rentebærende Del af Byggelaanet forhøjes fra 6 000 til 8 000 Kr. Da Lovene af 1919 blev vedtaget, var Byggeomkostningerne meget højt oppe, saa højt oppe, at man her i Rigsdagen og Ministeriet sagde: Det maa betragtes som noget abnormt, man kan ikke tilrettelægge en Lovgivning for et Aaremaal paa et saadant forbigaende højt Prisniveau. Og man mente da, at det var fuldt ud berettiget at sige: den Husmand, der begynder nu, skal ikke forrente saa høje Omkostninger, som de er i dette Øjeblik, men vi vil anlægge en Normalrente for ham, saaledes at Statskassen kun skal have Rente af det Beløb, som før 1914 gik med til at bygge et Brug af lignende Størrelse. Og man fandt, at det Beløb, der kunde opføres, var 6 000 Kr. Nu er der jo gaaet adskillige Aar siden 1919, og medens man den Gang med fuld Ret kunde henvise til Forventningen om, at Byggeomkostningerne vilde falde og snart komme ned paa et normalt Niveau, er der vel ingen, der nu tør sige, at der er Udsigt til, at noget saadant er umiddelbart forestaaende. Tværtimod, det sandsynlige er, at der kan gaa en meget lang Aarrække — ja, det er ikke udelukket, at man maa sige, at der er ingen af os, der vil opleve det — inden vi kommer ned igen paa Byggeomkostninger, der er 6 000 Kr. pr. Husmandsbrug.

Under saadanne Forhold bliver det et meget stort Offer, der lægges paa Statskassen, og egentlig ogsaa en urimelig Fordel for disse Nybyggere, naar de stadig væk faar deres nye Huse opført til et Beløb af en saadan historisk Højde, som dette Beløb af 6 000 Kr. maa siges at være. Det har endogsaa vist sig, at de Nybyggere efter denne Lov af 4. Oktober 1919, som ønsker at afhænde deres Ejendom, netop fordi de har saa stor en Del af Byggelaanet rentefri, har kunnet opnaa uforholdsmæssigt store Afstaaelsessummer for deres Huse. Der foreligger for Ministeriet Oplysning om Afstaaelsessummer, der gaar op i flere Tusinde Kroner og ogsaa flere Tusinde Kroner ud over, hvad Besætningsforøgelsen og Jordens Kulturforbedring kan andrage.

Nu indrømmer jeg, at Landbrugsministeren efter Loven har Adgang til at skride ind i saadanne Tilfælde og sige: Saa maa du ikke sælge, det var ikke Meningen, at de Privilegier, Lovgivningsmagten har tillagt dig, skal omsættes til din egen personlige Fordel. Men jeg indrømmer, at jeg meget nødig har villet skride til saadanne Indgreb, det er heller ikke sket i noget Tilfælde endnu; det betyder ikke, at det ikke kan ske, men jeg tror, at vi alle kan være enige om, at det vil være ønskeligt, at saadanne Indgreb sker i saa ringe Udstrækning som muligt. Hvis nemlig et saadant Indgreb skulde blive den almindelige Regel, hver Gang en saadan Bruger af en eller anden Grund — og det behøver ikke at være noget, han behøver at skamme sig for, det kan være et eller andet menneskeligt, der indtræffer — ønsker at træde ud af dette Brug, og at en anden kommer ind, vilde det betyde, at der blev sat anden Klases Stempel paa ham, at de vedkommende blev sat under offentligt Tilsyn; jeg tror, dette vil være meget uheldigt og i høj Grad svække Tilliden hos den, der arbejder i disse Brug, som er oprettet paa offentlig Jord efter Loven af 4. Oktober 1919.

Dette Forhold vil i nogen Grad rettes, naar den Del af Byggelaanet, der skal forrentes, forhøjes. Og nu kan man naturligvis diskutere, hvorvidt denne Forhøjelse fra 6 000 til 8 000 Kr. er tilstrækkelig; der kunde maaske være dem, der vilde sige: Det er rimeligt, at de betaler fuldt ud, hvad det koster at opføre deres Bygninger, lad os tage Rente af den fulde Byggeværdi. Men jeg vil dog dertil sige, at selv om den Byggeværdi, vi har i Øjeblikket, er lavere, end den var i 1919—20, er den dog saa høj, at man vel kunde vente sig, at den i en nærmere Fremtid vil gaa noget længere ned; og dertil kommer ogsaa, at jeg mener, man med fuld Ret kan sige, at de, der bygger et nyt Landbohjem paa disse udstykkede Jorder, hvad enten det sker efter den ene eller den anden Lov, udfører i de første Aar et Arbejde, som i allerhøjeste Grad fortjener Respekt. Jeg har haft Lejlighed til at se det Arbejde, der udføres, og det Liv, der leves paa disse nyoprettede Brug, og jeg tror, jeg tør sige, at der er faa Steder i vort Folk, hvor Kravet om Arbejdsydelse og Kravet om Sparsommelighed bliver